

LA FORADADA DE CANTONIGRÒS

Osona

Les escorrenties d'Aiats i Cabrera —al Cabrerès o Collsacabra— nodreixen la riera de la Rotllada. Al peu de Cantonigròs serpenteja, salta i s'engorja entre cingles, en una raonada de gran bellesa coneguda com la Foradada. El nom li ve de l'esvoranc obert, com un enorme finestral, en una de les parets que l'envolten. A partir d'aquí pren el nom de riera de la Gorga, o de les Gorges, i són nombrosos els salts i gorgs del seu curs passant per l'Esquirol fins a tributar al Ter a l'alçada del meandre de Sant Pere de Casserres.

La forma més ràpida d'accedir-hi és per Cantonigròs. Però també podem fer-ho des de l'Esquirol per tres camins diferents, més llargs, remuntant el curs de la riera. Proposem dos itineraris un pel camí ral de Vic a Olot, pel marge hidrogràfic esquerre i l'altre pel solell pel marge dret, amb retorn comú pel camí del Campàs.

Cal remarcar que el cabal de la riera és força irregular, marcat pel règim pluviomètric, amb èpoques que resulta ben minso. Llavors l'espectacle del salt i el gorg perd vistositat.

Accés comú als dos itineraris

Per la C-153, entre Roda de Ter i la Vall d'en Bas, a l'alçada de l'Esquirol prenem la BV-5207 en direcció a Tavertet. Creuem l'Esquirol, sortim del nucli urbà i, un cop hem passat el tercer pont, trobem a mà esquerra el camí del Campàs on hi ha indicadors de senderisme. Podem aparcar aquí mateix, tot i que l'espai és molt reduït, o uns metres més enllà, al cap de munt del carrer del Pont.

De l'Esquirol a la Foradada pel camí ral i retorn pel Campàs

Distància	8 km
Desnivell acumulat	277 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	6 de juliol de 2020
Cartografia	Editorial Alpina: Collsacabra/Vall de Sau o Puigsacalm/Bellmunt (1:25000)
Recursos consultats	Ajuntament de l'Esquirol www.lesquirol.cat
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/foradada-de-cantonigros-i-52924570

L'itinerari que proposem segueix els dos camins més fàcils pel marge esquerre.

L'Esquirol. Carrer del Pont (690m)

El nom li ve del pont de la Gorga, d'origen medieval, al camí ral entre Vic i Olot. La població va créixer a l'entorn de l'hostal de l'Esquirol (actualment «mas el Perai») molt freqüentat pels traguiners. Al segle XVIII va prendre el nom de Santa Maria de Corcó, en traslladar-hi la parròquia homònima. Fa sis anys, per un procés de participació ciutadana, va recuperar el primigeni.

Som dons sobre el camí ral. Hi ha indicadors de senderisme. Prenem direcció al Dolmen de Puigsespedres i Cantonigròs pujant unes escales. Ben aviat caminem (E) per un ample camí ben enllosat aprofitant l'aflorament de roca mare.

Dolmen de Puigsespedres (732m)

Indicat, a pocs metres a la dreta del camí. És una construcció megalítica amb un corredor d'entrada a la part de migdia. Al costat est queden amuntegades les pedres del túmul que deuria fer uns set metres de diàmetre, del que solament en resten dues dempeus. Prosseguim per un ample carener fins que, bona estoma més enllà, una fita a mà esquerra ens assenjala un corriol (NE).

Fem una bona marrada en sentit antihorari creuant uns quants recs a la capçalera del sot de la Comellassa, o de les Fontiques, fins a situar-nos a la conca de la Gorga, a l'obaga. Uns cinquanta metres per sota i en paral·lel al nostre, discorre el

camí pel que retornarem. Rebutgem un corriol a mà esquerra que baixa a trobar-lo a l'alçada de l'Era dels Cavallers (al mapa ressenyat com «Iera dels Cavallers»).

Anem guanyant alçada (E) per l'esponerosa obaga fins a situar-nos al punt més alt de l'itinerari (850m). Cantonigròs ens queda a llevant, uns vuitanta metres per sobre nostre. Cal dir que aquest poble també va bastir-se a l'entorn del camí ral: el nucli original va ser un hostel creat pel gascó Antoni Prat, «Toni Gros», per acollir els viatgers. Per la seva alçada durant molt temps va ser recomanat com a lloc de convalescència.

Davallem decididament fins atènyer una torrentera on trobem una bifurcació amb un rètol de ferro forjat.

Camí de la Foradada (833m)

Baixem a la dreta (NW). El de l'esquerra (per on discorre GR 151) el és el nostre camí de retorn. Poc més enllà, al Solell de la Foradada, torbem un encreuament de camins, amb rètols indicadors. Per l'esquerra baixa al camí a la Foradada. Per la dreta, seguint el GR, marxa el de Cantonigròs. Nosaltres prenem el del mig, que no és senyalitzat. És el de la Serra de Corcó, un mas a l'altre marge de la riera. El deixem aviat, per anar a l'esquerra, en baixada, fins al cap d'un turó que resulta un bon mirador de la gorja, el salt i la Foradada.

Retornem a l'encreuament del solell i baixem al peu del salt.

Foradada de Cantonigròs (770m)

La riera de la Rotllada es despenja del cingle salvant un desnivell d'uns vint-i-cinc metres, en dos salts. Si hi ha prou cabal desplega una bonica cua de cavall que cau sobre un ample gorg. Al marge dret, foradant un allargassat esperó, s'obre la finestra natural que li dóna el nom.

La proximitat de Cantonigròs fa que a l'estiu sigui un espai molt concorregut per banyistes. Si volem gaudir-ne amb tranquil·litat cal cercar altres èpoques de l'any.

Al marge esquerre hi ha les restes d'un antic molí fariner. A dins hi brolla una font. En algun document de primeries del segle XX ja figurava com enrunat i va acabar de malmetre'l l'aiguat d'octubre de 1940.

Retornem al camí de la Foradada, on hi ha el rètol de ferro forjat i ara seguim a la dreta (SW). És ample i ombrívol, més proper a la gorja que el d'anada. Quan ja n'hem fet ben bé més de dos terços, atenyem a mà dreta la font de les Fontiques, ben senyalitzada, que brolla (amb déu irregular) en un marge per sota del camí. I poc més enllà en trobem una altra a mà esquerra.

Quan albirem el mas del Campàs, ja som ben a prop del punt d'inici.

De l'Esquirol a la Foradada pel solell i retorn pel Campàs

Distància	7,6 km
Desnivell acumulat	292 m
Nivell de dificultat	Moderat
Data	7 de juliol de 2020
Cartografia	Editorial Alpina: Collsacabra/Vall de Sau o Puigsacalm/Bellmunt (1:25000)
Recursos consultats	Ajuntament de l'Esquirol www.lesquirol.cat
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/foradada-de-cantonigròs-i-ii-52928437

L'itinerari que proposem hi accedeix pel camí menys habitual, pel marge hidrogràfic dret i retorna pel més fàcil, el del Campàs, per l'esquerre.

La qualificació de dificultat moderada obeeix a que al tram final de l'anada és per la llera de la riera i un antic camí poc definit. Hi ha possibilitat d'una variant, que qualificaríem de difícil i que expliquem més endavant. En tots dos casos implica entrar a la riera i mullar-se més o menys, depenent del cabal.

L'Esquirol. Carrer del Pont (690m)

El nom li ve del pont de la Gorga, d'origen medieval, al camí ral entre Vic i Olot. La població va créixer a l'entorn de l'hostal de l'Esquirol (actualment «mas el Perai») molt freqüentat pels traginers. Al segle XVIII va prendre el nom de Santa Maria de Corcó, en traslladar-hi la parròquia homònima. Fa sis anys, per un procés de participatiu, va recuperar el primigeni.

Tirem enrere per la carretera fins al darrer pont, sobre la riera de la Gorga. Just al costat, al marge hidrogràfic dret surt a mà dreta un corriol poc definit, però fitat. El seguim (NE) i anem a creuar el rec de Filaborres. Ara el camí és més definit (E). Fem una colzada de 90° (S) per revoltar el Serrat de la Matavera i prosseguim (NE-N) fins a una gran bassa.

Bassa de la Matavera (755m)

Passem un tram exposat amb bona timba sobre la gorja, on el camí és difumina entre codines i herbei. Atenció en cas de mullena! Però les fites sovintegen. Més endavant, en entrar de nou a l'alzinar torna definir-se.

Bifurcació (795m)

Som pràcticament sobre la gorja. Davant nostre un gran bloc planer, marca l'inici d'un allargassat esperó que flaqueja el marge dret de la gorja. Per accedir-hi podem fer-ho per sobre el bloc, però l'esquivem per una faixa a l'esquerra. En resseguim l'ample llom, abocant-nos per albirar el salt i el gorg. Passem literalment per sobre de la Foradada, extremant la precaució dons la timba és considerable a banda i banda.

Retornats a la bifurcació tenim dues opcions. Per la dreta baixa un camí equipat amb cadena i escala metàl·lica o dos trams de sirgues (en estat precari) on també podem ajudar-nos amb les arrels i és menys exposat que l'anterior. Un cop a baix podem optar per creuar la Foradada i el gorg o bé revoltar l'esperó (1). Aquest tram el considerem de dificultat alta. Per comptes d'aquesta opció anem a l'esquerra per un corriol ben definit inicialment, pel que baixem a la llera.

(1) A la data de la nostra visita aquesta opció estava prohibida per desprendiments.

Riera de la Gorga (785m)

Hi observem uns forats practicats a la roca que deuriem servir per sustentar algun tipus d'estructura. Just a l'altra banda del turó que tenim a la dreta en se'n localitzen més. Seguim els curs serpentejant de la riera a contracorrent fins que l'acumulació de brancom ens aconsella separar-nos-en i caminar pel marge. Trobem indicis d'un antic camí i, a l'altre riba, la seva continuació que mena al mas de la Serra del Corcó, però és força perdut per poc transitat. Pugem a la dreta, apartant-nos de la llera. Més amunt, quan el camí planeja i ja és més definit ens en desviem baixant a mà dreta fins a un cap de turó que resulta un bon mirador de la gorja, el salt i la Foradada. Reprenem el camí i poc més enllà atenyem una bifurcació.

Solell de la Foradada (825m)

Hi ha rètols indicadors. Hi passa el GR 151. Per l'esquerra marxa el camí de Cantonigròs (2), per la dreta el de l'Esquirol que seguirem de tornada. Per la dreta també baixa el camí a la Foradada que seguim.

(2) A ressenyar que aquest poble també va bastir-se a l'entorn del camí ral: el nucli original va ser un hostal creat pel gascó Antoni Prat, «Toni Gros», per acollir els viatgers. Per la seva alçària durant molt temps va ser recomanat com a lloc de convalescència.

Foradada de Cantonigròs (770m)

La riera de la Rotllada es despenja del cingle salvant un desnivell d'uns vint-i-cinc metres, en dos salts. Si hi ha prou cabal desplega una bonica cua de cavall que cau sobre un ample gorg. Al marge dret, foradant un allargassat esperó, s'obre la finestra natural que li dóna el nom.

La proximitat de Cantonigròs fa que a l'estiu sigui un espai molt concorregut per banyistes. Si volem gaudir-ne amb tranquil·litat cal cercar altres èpoques de l'any.

Al marge esquerre hi ha les restes d'un antic molí fariner. A dins hi brolla una font. En algun document de primeries del segle XX ja figurava com enrunat i va acabar de malmetre'l l'aiguat d'octubre de 1940.

Retornem al Solell i prenem a mà dreta el camí de l'Esquirol. Sortim a una bifurcació amb una indicació de ferro forjat on anem a la dreta. El de l'esquerra és un camí paral·lel pel que podríem accedir al camí ral. El nostre camí és ample i ombrívol. Quan ja n'hem fet ben bé més de dos terços, atenyem a mà dreta la font de les Fontiques, ben senyalitzada, que brolla (amb déu irregular) en un marge per sota del camí. I poc més enllà en trobem una altra a mà esquerra.

Quan albirem el mas del Campàs, ja som ben a prop del punt d'inici.